

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

HAKKARİ İL ÖZEL İDARESİ
2015 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2016

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	4
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	5
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI.....	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	10
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	11
8.	EKLER.....	24

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Mali Yapı

Hakkari İl Özel İdaresi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer alan kamu idarelerinden birisi olup, faaliyetlerini 2015 yılı bütçesi ile verilen ödenekler ve ilgili kanunlarla merkezi idareden aktarılan diğer kaynaklarla yürütmektedir.

Bu kapsamda Hakkari İl Özel İdaresinin 2015 yılı bütçesiyle 40.000.000,00TL gelir ve ödenek öngörülmüş olup, 17.845.241,00TL Ek ödenek, 270.195.260,48TL 2014 yılından devreden ödenek, Merkezi İdare Bütçesinden kullanım amacı belirlenmiş yatırımlar için aktarılan toplam 180.000.983,38TL ödenek ile birlikte yılı ödenekleri 507.681.484,86TL'ye ulaşmıştır.

Hakkari İl Özel İdaresinin sunulan mali tablolarına göre 2015 yılı Gelir ve Gider durumu aşağıda gösterilmiştir.

2015 YILI BÜTÇE GELİRLERİ TABLOSU		
	Tahmini	Gerçekleşen
Vergi Gelirleri	100.000,00	26.040,86
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	320.000,00	278.710,18
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Diğer Gelirler (Tahsisli)		178.960.983,38
Diğer Gelirler	39.220.000,00	58.193.116,81
Sermaye Gelirleri	360.000,000	
TOPLAM Öz Gelir	40.000.000,00	58.497.867,85
TOPLAM Genel Gelir	40.000.000,00	237.458.851,23

2015 YILI ÖDENEKLER TABLOSU						
Bütçe ile Verilen Ödenek	Önceki Yıldan Devreden Ödenekler	Merkezi İdareden Aktarılan Ödenekler	Ek Ödenek	Net Bütçe Ödeneği Toplamı	Bütçe Gideri Toplamı	Sonraki Yıla Devreden Ödenek
40.000.000,00	270.195.260,48	180.000.983,38	17.845.241,00	507.681.484,86	212.176.085,72	287.558.261,68

Merkezi yönetim kapsamındaki idareler tarafından ödenek gönderilmek suretiyle bir takım hizmetlerin il özel idareleri eliyle gerçekleştirilmesi 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6'ncı maddesine eklenen ek fıkra ile mümkün kılınmıştır. Bu fıkra hükmünce aktarılan ödenekler nedeniyle öngörülen bütçe büyüklüğü ile gerçekleşen bütçe büyüklükleri arasında çok büyük farklılıklar oluşmaktadır. Bütçe hazırlık aşamasında merkezi yönetim kapsamındaki idarelerden yatırım projeleri karşılığında ne kadar ödenek gönderileceği bilinmediğinden bütçe rakamları gerçekçi olmamaktadır. Aktarma yoluyla gelen nakit gelir ve ödenek kaydedilmek suretiyle bütçeleştirilmektedir. Dolayısıyla il özel idarelerinin yılı bütçeleriyle öngörülen rakamlarla bütçe gerçekleştirmeleri arasında fark bulunmaktadır.

2015 YILI BÜTÇE GİDERLERİ CETVELİ		
	Bütçe Tahmini	Gerçekleşen Gider
Personel Giderleri	9.605.307,00	25.502.223,18
Sosyal Güv. Kurumlarına Devlet Prim Gideri	1.139.225,00	4.071.572,79
Mal ve Hizmet Alım Gideri	12.708.693,00	29.420.917,92
Faiz Giderleri	115.000,00	
Cari Transferler	4.381.964,00	2.074.265,64
Sermaye Giderleri	6.050.000,00	147.319.881,30
Sermaye Transferi	2.999.811,00	3.787.224,89
Yedek Ödenekler	3.000.000,00	
TOPLAM	40.000.000,00	212.176.085,72

Kurumun 2015 yılı faaliyet gideri 60.005.294,82 TL, faaliyet geliri 237.675.959,39 TL olup gelir fazlası 177.670.664,57 TL olarak gerçekleşmiştir.

Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Hakkari İl Özel İdaresi mali işlemlerini 5018 sayılı Kanun’la belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanun’un 49’uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.” denilmektedir.

Söz konusu 49’uncu maddenin son fıkrasında ise muhasebe işlemlerine, hesap planlarına ve işlemlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türlerine ilişkin düzenlemenin mahalli idareler için İçişleri Bakanlığınca yapılacağı hükmü getirilmiştir. Bu kapsamda il özel idarelerince de uygulanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çıkarılmıştır.

Hakkari İl Özel İdaresinde mali işlemlerle ilgili muhasebe kayıtları Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde İçişleri Bakanlığının sunduğu e-İçişleri otomasyon sistemi üzerinden yürütülmekte olup, mali nitelikteki hesap ve işlemleri Mali Hizmetler Müdürlüğünce gerçekleştirilmektedir.

2015 yılı denetimi kapsamında Hakkari İl Özel İdaresi tarafından “Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar” ın 5’inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlar ile Usul ve Esaslar’ın 8’inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan

- Bilanço
- Banka mevcudu tespit tutanağı
- Alınan çekler sayım tutanağı
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı
- Teminat mektupları sayım tutanağı
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu
- Faaliyet sonuçları tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ile 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabının Bilançoda Birlikte Yer Alması

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin “Dönem Faaliyet Sonuçları” başlıklı 323’üncü maddesinde; “*Bu hesap grubu dönem olumlu veya olumsuz faaliyet sonuçlarının izlenmesi için kullanılır.*” denilerek dönem sonunda faaliyet sonuçlarının olumlu veya olumsuz olabileceğini buna bağlı olarak aynı dönem faaliyet sonucunda olumlu ve olumsuz hesapların bir arada olamayacağını ve bu hesapların mahsup edilerek olumlu veya olumsuz olma durumuna göre ilgili hesaba kaydının yapılacağı hükme bağlamıştır.

Aynı Yönetmeliğin 323’üncü maddesinin 2’inci fıkrasında; “*Dönem faaliyet sonuçları sonucun olumlu veya olumsuz olmasına göre bu grup içinde açılacak aşağıdaki hesaplardan oluşur.*”

590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı

591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı (-)” denilmektedir.

Ancak Hakkari İl Özel İdaresi 2015 yılı Bilançosu incelendiğinde mahsup işlemi yapılmadan aynı anda 590-Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ve 591-Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının birlikte kullanıldığı görülmektedir. Bu durumun hem muhasebenin en temel ilkelerinden olan Dönemsellik ilkesine hem de yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümlerine aykırı olduğu düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ile 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabının bilançoda birlikte yer almasının nedeninin e-işleri sisteminden kaynaklandığını belirtmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresince verilen cevapta; 590-Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ve 591-Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının bilançoda birlikte bulunmasının sistemsal bir hata olduğu ifade edilmiştir. Bu konuda kurumla mutabakat sağlanmakla birlikte, 2015 yılı mali tablolarında 590-Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ve 591-Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının birlikte yer alması hatalı durumu devam etmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 49’uncu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 48’inci maddeleri uyarınca mahalli idarelerde hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerin kayıt dışında

kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş bütçe ve muhasebe ilkeleri çerçevesinde hazırlanmasına temel olacak şekilde çıkarılması amacıyla yönelik olarak Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği İçişleri Bakanlığınca çıkarılmıştır. Bu yönetmelik kapsamında yapılacak işlem ve kayıtlar bilgi teknolojilerinden yararlanarak hazırlanan programlar ile yapılmaktadır. İl özel idarelerinin kullanması amacıyla İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan e-içişleri sistemi Bütçe ve Muhasebe Modülü ile kayıt ve işlemler yapılmaktadır. Ancak sistem devreye girdiği 2009 yılından bu yana ihtiyaçları karşılayacak ölçüde geliştirilememiştir.

Bulgu konusu hususla birlikte raporun diğer maddelerinde yer alan mali tablolarla ilgili hataların bu sistemden kaynaklandığı idarelerce belirtilmekle birlikte sorun aktarma ve giderme konusunda il özel idarelerinin vesayet kuruluşu olan İçişleri Bakanlığınca yeteri kadar dikkate alınmadığı anlaşılmaktadır. İl özel idarelerinin herhangi bir tasarruf yetkisi bulunmaması gözönüne alındığında denetim görüşünü etkileyen bu sistem hatalarının sözkonusu bakanlıkça düzeltilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Bilançoda 910 Teminat Mektupları ve 911 Teminat Mektupları Emanetleriyle İlgili Kayıt Bulunmadığı Halde Teminat Mektupları Sayım Tutanağında 22.098.893,65 TL Tutarında Teminat Mektubunun Kayıtlı Olması

Hakkari İl Özel İdaresinin Teminat Mektupları sayım tutanağı incelendiğinde 22.098.893,65 TL tutarında teminat mektubunun kayıtlı bulunduğu ancak 31.12.2015 tarihli bilanço incelendiğinde 910 Teminat Mektupları ile ilgili herhangi bir kayıt olmadığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe Muhasebe Yönetmeliğinin 910 Teminat Mektupları Hesabı başlıklı 395.maddesinde : *“Bu hesap, muhasebe birimlerine teminat ve depozito olarak teslim edilen teminat ve garanti mektupları ile şahsi ve garantiye ilişkin belgeler ve bunlardan ilgililerine geri verilenler veya paraya çevrilenlerin izlenmesi için kullanılır.”*

397.maddesinde ise : *“Teminat mektupları hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir.*

a) Borç

1-Teminat ve depozito olarak muhasebe birimlerine teslim edilen belgeler bu hesaba borç, 911-Teminat Mektupları Emanetleri Hesabına alacak kaydedilir.

2-Teminat ve depozito olarak muhasebe birimlerine teslim edilen teminat ve garanti mektuplarından paraya çevrilmek üzere bankaya gönderilenler bu hesaba borç ve alacak kaydedilir

b) Alacak

1-Teminat mektupları ve garanti mektupları ile şahsi garantiye ilişkin belgelerden usulüne göre ilgililerine geri verilenler ile teminat mektuplarından kısmen serbest bırakılanlar bu hesaba alacak, 911-Teminat Mektupları Emanetleri Hesabına borç kaydedilir.

2-Teminat ve depozito olarak muhasebe birimlerine teslim edilen teminat ve garanti mektuplarından paraya çevrilmek üzere bankaya gönderilenler bu hesaba alacak ve borç kaydedilir.

3-Teminat ve garanti mektuplarından bütçeye gelir kaydedilmek üzere paraya çevrilenler bir taraftan 100-Kasa Hesabı veya 102-Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara borç, 600-Gelirler Hesabına alacak; diğer taraftan 800-Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedilir. Söz konusu teminat mektubu tutarı ayrıca bu hesaba alacak, 911-Teminat Mektupları Emanetleri Hesabına borç kaydedilir.

4-Mahkeme veya icra kararına dayanılarak ya da başka nedenlerle paraya çevrilen teminat ve garanti mektupları ile şahsi garantiye ilişkin belgeler bir taraftan bu hesaba alacak, 911-Teminat Mektupları Emanetleri Hesabına borç; diğer taraftan 333-Emanetler Hesabına veya ilgili diğer hesaplara alacak, 100-Kasa Hesabı veya 102-Banka Hesabına veya ilgili diğer hesaplara borç kaydedilir.” İfadeleri yer almaktadır.

Bilanço başlıklı 422.maddesinde ise : “Bilanço, kurumun belli bir tarihteki varlıklarını, yabancı kaynaklarını ve öz kaynaklarını gösteren tablodur. Kesin mizanda yer alan hesapların borç kalanları bilançonun aktif hesaplarını, alacak kalanları da bilançonun pasif hesaplarını oluşturur. Aktif ve pasifi düzenleyici hesaplar buldukları grupta eksi değer olarak gösterilir

(2) Bilançolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde belirlenmiş ilkelere uygun olarak hazırlanır ve sunulur. Bilançolar, faaliyet dönemleri arasında karşılaştırma yapılabilmesini sağlamak üzere son üç faaliyet dönemine ilişkin verileri kapsayacak şekilde hazırlanır.” Denilmektedir.

Belirtilen mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı gibi kayıtlı teminat mektuplarının bilançoda yer alması gerekmektedir.

Teminat Mektupları sayım tutanağında belirtilen tutarların bilançoda 910 Teminat Mektupları hesabında yer almamasının mali tabloların güvenilirliğini etkilediği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; İlgili hesapların Mizanda ve Teminat Mektupları Sayım Tutanaklarında mevcut iken Bilanço hesaplarında aynı miktarda aktif ve pasif hesaplarda çalışmamasının E-içişleri programından kaynaklandığını ve bu hususun İçişleri Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığına iletileceğini belirtmiştir

Sonuç olarak Kamu İdaresince verilen cevapta konunun e-içişleri sisteminden kaynaklandığı ve durumun İçişleri Bakanlığına bildirileceği belirtilmiştir. Bu konuda kurumla mutabakat sağlanmakla birlikte, 2015 yılı mali tablolarında 910 Teminat Mektupları Hesabı ve 910 Teminat Mektupları Emanetleri Hesabı ilgili olarak tespit edilen hatalı durum devam etmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Hakkari İl Özel İdaresinin 2015 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde açıklanan nedenlerden dolayı 590-Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı,591-Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı, 910-Teminat Mektupları Hesabı ve 911-Teminat Mektupları Emanetleri Hesabı, hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: 3213 sayılı Maden Kanununun Devlet Hakkı Ve Özel İdare Payı Başlıklı 14 üncü Maddesine Göre Bazı Ruhsat Sahiplerince Söz Konusu Maddede Belirlenen Oranlar Üzerinden Hesaplanacak Payın Devlet Hakkı olarak Maden İşleri Genel Müdürlüğüne Yatırılması Gerekirken Yatırılmaması , Dolayısıyla Söz Konusu Devlet Hakkından Maden İşleri Genel Müdürlüğüne İl Özel İdaresi Hesabına Aktarılması Gereken Payların da Aktarılmaması

3213 sayılı Maden Kanununun “Tanımlar” başlıklı 3 üncü maddesinde “*Devlet Hakkı: Maden istihracı ile sağlanacak gelirden Devlet payına düşen kısım*” şeklinde tanımlanmıştır

Aynı Kanununun 14 üncü maddesine göre Maden İşleri Genel Müdürlüğüne, ruhsat verdiği madenlerle ilgili olarak ruhsat sahiplerince her yıl Nisan ayının sonuna kadar satış bilgi formu verilmesi, satış bilgi formundaki hasılatlara göre de söz konusu 14 üncü maddede saptanan oranlara göre bulunacak “Devlet Hakkı”nın her yıl Haziran ayı sonuna kadar ruhsat sahipleri tarafından Maden İşleri Genel Müdürlüğüne yatırılması gerekmektedir.

Aynı Kanunun yine 14 üncü maddesine 10.06.2010 tarih ve 5995 sayılı Kanunla getirilen ek fıkırdaki;

“Ruhsat sahibi tarafından yatırılan Devlet hakkının % 25’i il özel idare payı olarak ruhsatın bulunduğu ilin özel idaresine, % 25’i ruhsatın bulunduğu bölgeyle sınırlı olarak altyapı yatırımlarında kullanılmak üzere, doğrudan ilgili ilçe veya ilçelerin Köylere Hizmet Götürme Birlikleri hesabına, % 50’si de Hazine hesabına yatırılır.”

denilerek madenlerden sağlanacak “Devlet Hakkı”nın kamu gelirleri olarak nasıl pay edileceği açıklanmıştır.

Devlet Hakkı kapsamındaki il özel idaresi paylarının doğru yatırılıp yatırılmadığının tespiti için Maden İşleri Genel Müdürlüğünden Hakkari iline ait veriler temin edilerek İl Özel İdaresi Mali Hizmetler Müdürlüğü ile İşletme ve İştirakler Müdürlüğü verileri ile karşılaştırılmıştır.

Hakkari İl Özel İdaresine aktarılması gereken 2014 yılı maden payı alacağı tahakkuku 70.928,44 TL ve tahsilatı 11.131,60 TL şeklinde olup, yatırılmayan maden payı alacağı toplamının 59.796,84 TL olduğu anlaşılmıştır. Hakkari İl Özel İdaresinin maden payı alacağı olarak tahsil edilemeyen söz konusu tutar nedeniyle yıl içinde ve yılsonunda düzenlenecek mali tablolarındaki gelir hesapları etkilenmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Maden sahalarına ilişkin Devlet hakkı paylarının süresi içerisinde idareye yatırılması için 09/12/2014 tarih ve 10773 sayılı yazı ve 11/02/2015 tarih ve 902 sayılı yazı ile ilgili işletme ruhsat sahiplerine yazı yazıldığını ve İdarenin 2013- 2014 ve 2015 yıllarına ait tahakkuk eden Devlet hakkı paylarının tahsilinin yapılabilmesi için 25/03/2016 tarih ve 1593 sayılı yazı ile Maden İşleri Genel Müdürlüğünden ilgili İşletme ruhsat sahiplerince beyan edilen Devlet hakkı paylarına ilişkin tutarların idareye bildirilmesinin talep edildiğini belirtmiştir.

Sonuç olarak Bu konuda kamu idaresi ile görüş birliğine varılmış olup, sonraki dönemlerde izlenmesi uygun olur.

BULGU 2: İl Özel İdaresine Hesabına Belediyeler Tarafından Yatırılması Gereken Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Paylarının Eksik Yatırılması

03.04.2005 tarihli ve 25785 sayılı Resmî Gazete’ de yayımlanan Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payına Dair Yönetmeliğin "Katkı payının tarh, tahakkuku ve tahsili" başlıklı 5.maddesinde; “*Katkı Payı*”nın, bina, arsa ve araziler için, mükellefiyetin başlangıç yılında tespit edilen vergi değeri üzerinden; mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıldan itibaren ise, her yıl, bir önceki yıla ait vergi değerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca aynı yıl için tespit edilen yeniden değerlendirme oranının yarısı nispetinde artırılması suretiyle tespit olunacak değer üzerinden, yıllık olarak tarh, tahakkuk ve tahsil edilen emlak vergisinin yüzde on (%10) u oranında, emlak vergisiyle birlikte tarh, tahakkuk ve tahsil edileceği belirtilmiştir.

Aynı yönetmeliğin "Katkı payı hesabı" 6.maddesi ise; belediyelerce tahsil edilen katkı paylarının özel bir hesapta izlenmesi gerektiği ve en geç tahsilatı takip eden ay sonuna kadar doğrudan il özel idarelerince açılan “*Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı Hesabı*”na yatırılması gerektiği vurgulanmıştır.

Yine aynı maddede, tahsil edilen katkı payının süresi içinde bu özel hesaba aktarılmasından belediye başkanı ve hesap işleri müdürünü birlikte sorumlu tutulmuş ve bu hesabın sekreteryaya hizmetlerinin il özel idarelerince yürütüleceği, Valiliklerce katkı payı hesabının tahsil ve dağıtımına ilişkin gerekli kayıt düzeninin kurulması gerektiği, tahsil edilen katkı payının süresi içinde il özel idarelerince açılan hesaba aktarılmaması veya katkı payının

başka amaçla kullanılması halinde sorumlular hakkında yasal işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

"Ödeme" başlıklı 16.maddesine göre ise; *Katkı Payı'nın tahsili, özel hesaba aktarılması ve bu hesaptan yapılacak ödemeler valilerce denetlenir.*

Mezkûr mevzuat hükümleri gereğince, belediyelerin tahsil ettikleri Emlak Vergisinin yüzde on (% 10) u nispetinde tutarı özel idarelerce açılan banka hesaplarına belirtilen süre zarfında yatırmaları gereklidir. Ancak, Hakkari il ve ilçe belediyelerinin bu katkı paylarını 2015 ve geçmiş yıllarda tam olarak değil kısmi olarak yatırdığı, 2015 yılı sonu itibariyle il ve ilçe belediyelerinin ödenmemiş borcu bulunduğu, bazı belediyelerin katkı paylarını hiç yatırmadığı ve resmi hiçbir yazışma yapmadığı Mali Hizmetler Müdürlüğünden alınan tahsilât belgelerinden ve İl Özel İdare yazışmalarından tetkik edilmiştir. Sonuç itibariyle, kurumun alacağı niteliğinde olan katkı paylarının tahsil edilmesine gerekli ehemmiyetin verilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; İlde bulunan tüm belediyelere taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payları ile ilgili olarak 08.03.2016 tarih ve 1267 sayılı yazı ile bildirimde bulunulduğunu ve katkı paylarının tahsil edilmesi için gerekli çalışmaların başlatıldığını belirtmiştir.

Sonuç olarak Bu konuda kamu idaresi ile görüş birliğine varılmış olup, sonraki dönemlerde izlenmesi uygun olur.

BULGU 3: İç Denetçi Kadrosu İhdas Edilmesine Rağmen İç Denetçi Atanmadığından İç Denetimin Yapılamaması

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre özetle; İç denetim, kamu idarelerinin iç kontrol sisteminin ayrılmaz bir unsurudur. İç kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenmektedir(Mad.55)

Kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemleri; harcama birimleri, muhasebe ve malî hizmetler ile ön malî kontrol ve iç denetimden oluşmaktadır (mad.57).

İç denetim, kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini

değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız, nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetidir. Bu faaliyetler, idarelerin yönetim ve kontrol yapıları ile malî işlemlerinin risk yönetimi, yönetim ve kontrol süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek yönünde sistematik, sürekli ve disiplinli bir yaklaşımla ve genel kabul görmüş standartlara uygun olarak gerçekleştirilir. İç denetim, iç denetçiler tarafından yapılır(Mad.63).

Üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve bu Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumludurlar.Üst yöneticiler, bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirirler. İl özel idarelerinde vali üst yöneticidir (Mad.11)

İç denetçiler, bakanlıklar ve bağlı idarelerde, üst yöneticilerin teklifi üzerine Bakan, diğer idarelerde üst yöneticiler tarafından sertifikalı adaylar arasından atanır ve aynı usûlle görevden alınır. İç denetçilerin kamu idareleri itibarıyla sayıları, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulunca hazırlanarak, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir (Mad.65)

İl Özel idarelerini de kapsayan 5018 sayılı Kanunun yukarıda bahsedilen maddeleri birlikte değerlendirildiğinde iç denetimin dolayısı ile de iç denetçinin idarenin malî yönetim ve kontrol sisteminde ne derece önemli bir yer tuttuğu anlaşılmaktadır.

Bakanlar Kurulu'nun 2013/4747 sayılı karar eki incelendiğinde kurum için 3 adet iç denetçi kadrosu ihdas edildiği görülmektedir.

Ancak kurum tarafından henüz iç denetçi ataması yapılmadığından mali kontrolün önemli bir ayağının eksik kaldığı ve bunun sonucunda da idarenin önemli kontrol zayıflıklarını tespit ve zamanında tedbir almakta yetersiz kalabileceği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; İdarede münhal bulunan 1-3-5 dereceli İç Denetçi kadrosuna naklen atama yapılabilmesi için 81 İl Defterdarlığına ilgililere duyuru yapılmak üzere 26.09.2014 tarih ve 8661 sayılı yazı ile bildirildiğini, bu güne kadar herhangi bir talep olmadığını belirtmiştir.

Sonuç olarak Bu konuda kamu idaresi ile görüş birliğine varılmış olup, sonraki dönemlerde izlenmesi uygun olur.

BULGU 4: Kompansasyon Sistemi Kurulmadığı veya Bu Sistemin Bakımı Yapılmadığından Elektrik Faturalarında Reaktif Enerji Bedeli Ödenmesi Nedeniyle Kurum Bütçesinde Yer Alan Ödeneklerin Verimli Kullanılmaması

Hakkari İl Özel İdaresinin ödediği elektrik faturalarında reaktif enerji bedeli ödendiği tespit edilmiştir. Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinin 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında reaktif enerji miktarını ölçmek üzere gerekli ölçme düzeneğinin, ilgili mevzuata göre reaktif enerji tarifesi uygulanmayacak aboneler dışında kalan müşteriler tarafından tesis edileceği, endüktif ve kapasitif enerji tüketimleri itibarıyla söz konusu sınırların ikisini birden aşan veya reaktif enerji ölçme düzeneğini kurma yükümlülüğü bulunmasına rağmen kurmayan ya da mevzuat hükümlerine uygun olarak kurmayan müşterilerin reaktif enerji bedeli ödeyeceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak faturalarda reaktif enerji bedeli ödenmemesi için kompanzasyon sistemi kurulması ve söz konusu sistemin muntazam şekilde bakımının yapılması için gerekli tedbirlerin alınması uygun olur.

Kamu idaresi cevabında; idareye ait elektrik abonelerinin indirimli elektrik tüketiminden yararlanabilmesi için VEPSAŞ (Van Gölü Elektrik Pazarlama Satış A.Ş.) ile 04/05/2015 tarihli sözleşme ile % 14 indirim uygulandığı ve enerji tasarrufunun sağlanması yönelik kompanzasyon sistemi kurulması için çalışmalara başlanacağını belirtilmiştir.

Sonuç olarak Bu konuda kamu idaresi ile görüş birliğine varılmış olup, sonraki dönemlerde izlenmesi uygun olur.

BULGU 5: Kuruma Gönderilen Bazı Ödeneklerin Mevzuata Aykırı Olarak İl Genel Meclisi Kararı Alınmadan Belirlenen İş ve Hizmetlerde Kullanılmak Üzere Valilik Oluru ile Ek Ödenek Olarak Kaydedilmesi

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 9'uncu maddesine göre İl genel meclisi, il özel idaresinin karar organıdır. 10'uncu maddesine göre bütçe ve kesin hesabı kabul etmek,

bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak ve şartlı bağışları kabul etmek İl Genel Meclisinin görevleri arasında sayılmıştır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 37'inci maddesine göre de ek ödenek verilmesi ancak meclis kararı ile yapılabilmektedir.

6583 sayılı 2015 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 5'inci maddesinin ikinci fıkrasına göre Maliye Bakanlığı Bütçesinin 12.01.31.00-01.1.2.00-1-09.06 tertibinde yer alan ödenekten Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü bütçesine Şubat Ayı içerisinde 502.000.000,00 TL ve Ekim Ayı içerisinde 259.000.000,00 TL olmak üzere toplam 762.000.000,00 TL ödenek aktarıldığı; bu ödeneklerin tamamının ilgili aylar içinde İçişleri Bakanlığı oluru ile 51 il özel idaresi emrine il özel idaresinin görev alanına giren hizmetlerde kullanılmak üzere gönderildiği, bu kapsamda Hakkari İl Özel İdaresine iki seferde toplam 11.000.000,00 TL ödenek geldiği ancak yukarıda bahsedilen Kanun ve Yönetmelik hükümleri gereğince söz konusu ödeneğin İl Genel Meclisi Kararı ile ek bütçe yapıldıktan sonra harcanması gerekirken sadece Valilik oluru ile aynı ödeneğin bir taraftan 2015 yılı Gelir Bütçesinin Yatırım Kurumlarından ve Kişilerden Alınan Bağış ve Yardımlar maddesine irad; diğer taraftan 2015 yılı gider bütçesinin muhtelif tertiplerine ek ödenek kaydı yapılmak suretiyle belirlenen iş ve hizmetlerde kullanılmak üzere harcanmasına izin verildiği anlaşılmıştır. Söz konusu ödenek, projeye bağlı tahsisi mahiyette bir ödenek değildir. Özel İdarenin görev alanına giren hizmetlerde kullanılmak üzere gönderildiğinden bağış ve yardım niteliğinde bir ödenektir. Bu nedenle gelen ödenek bir taraftan gelir bütçesine bağış ve yardım olarak kaydedilirken diğer taraftan gider bütçesine de ek ödenek kaydedilmesi gerekmektedir. Bu şekilde ek bütçe yapılmasında karar organı, başlangıç bütçesini de yapan ve özel idarenin de karar organı olan il genel meclisidir.

Ek ödenek(ek bütçe) yapma yetkisi yukarıda bahsedilen mevzuat hükümleri uyarınca sadece İl Genel Meclisine ait olduğundan 11.000.000,00 Liralık ödeneğin İl Genel Meclisi kararı olmaksızın kullanılması hatalı bir işlem olarak değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; İdareye gönderilen 11.000.000 TL. tutarındaki ödeneğin bağış ve yardım olarak değerlendirilmesi sonucu Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 17'inci maddesine göre işlem yapıldığını ve bundan sonra Maliye Bakanlığınca İl Özel İdaresinin görev alanına giren hizmetlerde kullanılmak üzere ödenek gönderildiğinde ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem yapılacağı belirtmiştir.

Sonuç olarak Bu konuda kamu idaresi ile görüş birliğine varılmış olup, gelecek denetimlerde göz önünde bulundurulması uygun olur.

BULGU 6: Köylere Hizmet Götürme Birliklerine 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Hakkında Kanununun 18’inci Maddesinde Öngörülmemen Şekilde Aktarmalar Yapılması

5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununun, “Köylere hizmet götürme birlikleri” başlıklı 18’inci Maddesinin 5793 sayılı Kanunun 44’üncü maddesi ile değişik üçüncü fıkrasında;

“Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları ile il özel idareleri; köye yönelik hizmetlere ilişkin yapım, bakım ve onarım işleri, bölünmüş yol, elektrifikasyon, köy yolu, içme suyu, sulama suyu ve kanalizasyon yatırımlarını, kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri köylere hizmet götürme birliklerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilirler. Aktarma işlemi merkezi idare kuruluşlarında ilgili bakanın, il özel idarelerinde valinin onayıyla yapılır ve bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamaz. Bu takdirde iş, birliğin tabi olduğu usul ve esaslara göre sonuçlandırılır. Köylere hizmet götürme birlikleri de bütçe imkânları ölçüsünde bu yatırımlara kendi bütçelerinden ödenek aktarabilirler. Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları ile il özel idareleri tarafından aktarılacak ödeneklerle gerçekleştirilecek yatırımlar, birliğin hizmet ve görev alanı sınırlamasına tabi olmaksızın yapılabilir.”

denilmek suretiyle söz konusu birliklere yapılacak aktarmalarla ilgili esaslara dair bir düzenleme yapılmıştır.

Bu hükümden hareketle birliklere bu nitelikte kaynak aktarımı yapılabilmesi için gereken şartlar şöyledir:

1- Köye yönelik hizmetlere ilişkin olarak sayılan, yapım, bakım ve onarım işleri, bölünmüş yol, elektrifikasyon, köy yolu, içme suyu, kullanma suyu ve kanalizasyon yatırımları için aktarma yapılabilecektir.

2- Merkezi İdare Kuruluşları ve İl Özel İdareleri bu hizmetler için kendi bütçelerinde ödenek ayırmış olacaktırlar.

3- Bu aktarmalar merkezi idare kuruluşlarında ilgili bakan, İl özel idarelerinde valinin onayıyla yapılacaktır.

4-Bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamayacaklardır.

Ancak yapılan denetimlerde köye yönelik olmayan hizmetlerle ilgili yatırımlar için de aktarmalar yapıldığı belirlenmiştir.

Kanun koyucunun amaçları bu şekilde düzenlenmekle birlikte bakanlıklar ve merkezi idare kuruluşlarınca il özel idaresine aktarılan ödeneklerin tekrar KHGBlere aktarıldığı da gözlemlenmiştir.

5302 sayılı Kanununun 6'ncı maddesinde ;

“(Ek fıkra: 3/7/2005-5393/85 md.; Değişik ikinci fıkra: 24/7/2008-5793/42 md.) Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları; yapım, bakım ve onarım işleri, devlet ve il yolları, içme suyu, sulama suyu, kanalizasyon, enerji nakil hattı, sağlık, eğitim, kültür, turizm, çevre, imar, bayındırlık, iskan, gençlik ve spor gibi hizmetlere ilişkin yatırımlar ile bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının görev alanına giren diğer yatırımları, kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri il özel idarelerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilir. Aktarma işlemi ilgili bakanın onayıyla yapılır ve bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamaz. İş, il özel idaresinin tabi olduğu usul ve esaslara göre sonuçlandırılır. İl özel idareleri de bütçe imkanları ölçüsünde bu yatırımlara kendi bütçesinden ödenek aktarabilir. Bu fıkraya göre, bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları tarafından aktarılacak ödenekler ile gerçekleştirilecek yatırımlar, birinci fıkrada öngörülen görev alanı sınırlamasına tabi olmaksızın bütün il sınırları içinde yapılabilir.”

hükmü yer almaktadır. Bu hüküm gereğince merkezi idare kuruluşları tarafından il özel idarelerine aktarılan ödeneklerin ikinci kez de il özel idarelerince Köylere Hizmet Götürme Birliklerine aktarılmasını bu kapsamda kabul etmek mümkün değildir. Çünkü merkezi idare kuruluşlarının 6'ncı madde kapsamında yapacakları kaynak aktarımı, bizzat bu kuruluşların köye yönelik hizmetlerden olma şartı da bulunmayan her türlü yatırımlarına ait ödeneklerin aktarılmasını mümkün kılmaktadır. Oysa 5355 sayılı Kanununun 18'inci maddesi kapsamında sayılan işlerle ilgili olarak yapılacak ödenek aktarımlarının il özel idaresi aracılığı olmadan ve doğrudan doğruya birliğin kendisine yapılması gerekmektedir

Ancak Hakkari İl Özel İdaresine merkezi idare tarafından 5302 sayılı Kanununun 6'ncı maddesi kapsamında sadece il özel idaresi eliyle gerçekleştirilecek yatırımlar için

23.907.057,45 TL tutarında aktarma yapılmıştır. Bu ödeneklerin ikinci kez il özel idaresince KHGB aktarılması mümkün görünmemektedir. Bunlar arasında Milli Eğitim Bakanlığı yatırımlarına ait ödenekler örnek verilebilir.

KHGB'nin gerek personel donanımı ve sayısı ,gerek makine ekipman ve donanımı gerekse deneyimi itibariyle bu yatırımları ,il özel idaresinden daha iyi bir şekilde gerçekleştirmesi de sözkonusu olmadığından; uygulamayla yatırımlar,4734,4735 ve 6085 sayılı kanunlar dışında bırakılmaktadır.

Hakkari İl Özel İdaresine Bakanlık ve diğer merkezi yönetim kuruluşları tarafından 5302 sayılı Kanunun 6'ncı maddesine göre kendi bütçelerinde yer alan ödeneklerden aktarılarak, bizzat il özel idaresince gerçekleştirilmesi gereken işlerle ilgili olarak Hakkari İl Özel İdaresi bütçesine 8 finansman kodunda ödenek kaydedilen aşağıdaki listede ayrıntıları gösterilen ödeneklerin Köylere Hizmet Götürme Birliklerine aktarılması.

Kurum	Tutar	Açıklama
Merkez KHGB	252.520,00	Merkez bağlı Çaltıköy köyü sulama suyu yapım işi
Merkez KHGB	3.691.526,48	Milli Savunma Bakanlığı Tarafından Hakkari Dağ Komando Tugayı Askeri Kışla beton yolu yapım işi için gönderilen
Merkez KHGB	303.068,67	Milli Savunma Bakanlığı Tarafından Hakkari Merkez Otluca Askeri kışla yolun beton yapım işi için gönderilen ödenek
Merkez KHGB	1.194.943,00	Bakanlık tarafından gönderilen Köye Dönüş Rehabilitasyon Projeleri Ödeneği (Hakkari Mergabüte Kayakevi kafeterya yapımı ve semt sahası yapımı)
Merkez KHGB	966.645,50	Sağlık Bakanlığı Tarafından sağlık evleri için gönderilen ödenek(Ördekli köyü sağlık evi ve Taşbaşı köyü sağlık evi)
Merkez KHGB	59.654,90	Acil Çağrı Merkezi yapım işi
Merkez KHGB	95.344,00	Hakkari Merkez Mergabütede yapılan Kayak Merkezi yapım işi.

Merkez KHGB	6.992.064,06	Milli Eğitim Müdürlüğü okul bakım ve onarım giderleri için gönderilen ödenek(Lise,Ortaöğretim, İlköğretim ve Okul öncesi)
Şemdinli KHGB	100.000,00	İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü tarafından Şemdinli Kaymakamlık Binası Onarımı İçin
Şemdinli KHGB	77.112,47	Şemdinli Derecik Sınır Kapısı İçme Suyu
Şemdinli KHGB	668.000,00	Bakanlık tarafından gönderilen Köye Dönüş Rehabilitasyon Projeleri Ödeneği
Şemdinli KHGB	259.903,58	Milli Savunma Bakanlığı Tarafından Askeri içme Suyu için gönderilen ödenek(Goman Tepesi ve Kırmızı Tep İçme Sulyu Yapım İşi)
Şemdinli KHGB	718.891,22	Sağlık Bakanlığı Tarafından sağlık evleri için gönderilen ödenek(Aile Sağlık Evi Merkezi, Gelişen Köyü Sağlık Evi ve Sağlık Ocakları Onarımları işi)
Şemdinli KHGB	323.367,19	Milli Eğitim Müdürlüğü okul bakım ve onarım giderleri için gönderilen ödenek(Lise,Ortaöğretim, İlköğretim ve Okul öncesi)
Yüksekova KHGB	64.900,00	İlçemiz Milli Eğitim Müdürlüğü Ahmedî Hani İlköğretim Okulu Onarım İşi için gelen ödenek
Yüksekova KHGB	250.000,00	İlçemiz Köye Yönelik Birim Şefliği Hizmetlerinde Çalışan Araçlarında Kullanılmak üzere Yedek Parça, Akaryakıt ve Yağ Alımı için gelen ödenek
Yüksekova KHGB	17.110,00	İlçemizde Yapılması Düşünülen 2 Nolu ASM ve Esendere Beldesi 2 Hekimlik ASM Proje Revizeleri için gelen ödenek
Yüksekova KHGB	49.560,00	2015 Yılı Başbakanlık yatırım programı kapsamında yapılan yerinde menfez yapım işi ödeneği
Yüksekova KHGB	469.367,97	2015 Yılı Başbakanlık yatırım programı kapsamında yapılan İlçemize bağlı köy camii önü kilit taşı yapım işi ödeneği

Yüksekova KHGB	203.260,42	2015 Yılı Başbakanlık yatırım programı kapsamında yapılan İlçemize bağlı köy camii önü kilit taşı yapım işi ödeneği
Yüksekova KHGB	48.072,30	2015 Yılı Başbakanlık yatırım programı kapsamında yapılan İlçemize bağlı köy camii önü kilit taşı yapım işi ödeneği
Yüksekova KHGB	94.887,39	2015 Yılı Başbakanlık yatırım programı kapsamında yapılan İlçemize bağlı köy camii önü kilit taşı yapım işi ödeneği
Yüksekova KHGB	8.142,00	2015 Yılı Başbakanlık yatırım programı kapsamında yapılan İlçemize bağlı köy içme suyu yapım işi ödeneği
Yüksekova KHGB	141.158,21	İlçemiz Toplum Sağlığının Onarımı için gelen ödenek
Yüksekova KHGB	173.136,93	2015 Yılı Başbakanlık yatırım programı kapsamında yapılan İlçemize bağlı köy kilit taşı ve yerinde menfez yapım işi ödeneği
Yüksekova KHGB	117.056,00	İlçemizde yapılacak olan Okulların zemin etüdleri için gelen ödenek
Yüksekova KHGB	82.432,77	Yüksekova İlçesi 3'ncü Piyade Tümen 7.Hudut Alay Komutanlığı Rahmo Tepe Üs Bölgesi Sondajlı İçme suyu yapım işi için gelen ödenek
Yüksekova KHGB	300.719,55	2015 Yılı Başbakanlık yatırım programı kapsamında yapılan İlçemize bağlı köy sulama suyu yapım işi ödeneği
Yüksekova KHGB	8.142,00	2015 Yılı Başbakanlık yatırım programı kapsamında yapılan İlçemize bağlı köy sandık kanal yapım işi ödeneği
Yüksekova KHGB	76.464,00	İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Atatürk Anadolu Lisesi Onarım İşleri için gelen ödenek
Yüksekova KHGB	61.832,00	İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından ilçemizde yapılacak olan Okulların zemin iyileştirme için

		gelen ödenek
Yüksekova KHGB	65.085,39	İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Büyükçiftlik beldesi ilk ve ortaokulu Onarım İşi için gelen ödenek
Yüksekova KHGB	151.630,00	2015 Yılı Başbakanlık yatırım programı kapsamında yapılan İlçemize bağlı köy camii önü kilit taşı yapım işi ödeneği
Yüksekova KHGB	276.415,00	2015 Yılı Başbakanlık yatırım programı kapsamında yapılan İlçemize bağlı köy camii önü kilit taşı yapım işi ödeneği
Yüksekova KHGB	400.000,00	KDRP Projesi Kapsamında Yüksekova İlçesinde Yapılan olan semt sahaların Yapım İşi için gelen ödenek
Yüksekova KHGB	162.019,13	2015 Yılı Başbakanlık yatırım programı kapsamında yapılan İlçemize bağlı köy sulama ve içme suyu yapım işi ödeneği
Yüksekova KHGB	178.534,00	İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilk, ortaokul ve Lise Onarımları İşi için gelen ödenek
Yüksekova KHGB	71.980,00	2015 Yılı Başbakanlık yatırım programı kapsamında yapılan İlçemize bağlı köy camii önü kilit taşı yapım işi ödeneği
Yüksekova KHGB	258.049,95	2015 Yılı yatırım programı kapsamında yapılan İlçemize bağlı Doğanlı Köyü ASM yapım işi ödeneği
Yüksekova KHGB	97.940,00	2015 Yılı yatırım programı kapsamında yapılan İlçemize bağlı Tatlı Köyü Kanalizasyon yapım işi ödeneği
Çukurca KHGB	365.000,00	Çukurca Gümrük Kapısı Yapım İşi
Çukurca KHGB	100.000,00	Şemdinli İlçesi Şantiyesinde bulunan iş Makineleri İçin Akar Yakıt Ödeneği

Çukurca KHGB	333.320,84	Milli Savunma Bakanlığı Askeri içme Suyu için Gönderilen Ödenek.(Geyiktepe,
Çukurca KHGB	126.583,97	Sağlık Bakanlığı Tarafından sağlık evleri için gönderilen ödenek(Aile Sağlık Evi Merkezi, Sağlık Ocakları Onarımları işi)
Çukurca KHGB	190.360,00	Milli Eğitim Müdürlüğü okul bakım ve onarım giderleri için gönderilen ödenek(Lise,Ortaöğretim, İlköğretim ve Okul öncesi)
TOPLAM	23.907.057,45	

Kamu idaresi cevabında; Kamu İdaresi cevabında Bakanlıklar ve Merkezi İdare Kuruluşlarınca İl Özel İdaresine aktarılan ödeneklerin 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununun 18. Maddesi hükümlerine göre tahsis edilen ödeneğin amacı dışında kullanılmayacağı dikkate alınarak protokol ile birliklere aktarıldığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında protokole tahsis amacı dışında kullanılmayacağı hükmü eklenerek aktarıldığını belirtmiştir. Ancak bulgumuzda da belirtildiği gibi merkezi idare kuruluşları tarafından il özel idarelerine aktarılan ödeneklerin ikinci kez de il özel idarelerince Köylere Hizmet Götürme Birliklerine aktarılmasının 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununun, “Köylere hizmet götürme birlikleri” başlıklı 18’inci veya 5302 kanununun 6’ncı maddesi kapsamında değerlendirilemeyeceği açıktır. Birliklerin gerek personel donanımı ve sayısı, gerekse makine-ekipman donanımı ve deneyimi itibariyle bu yatırımları il özel idaresinden daha iyi bir şekilde gerçekleştirilmesi mümkün görünmemektedir. Dolayısıyla bu nitelikteki ödeneklerin Birliklere aktarılması tercihinde Köylere Hizmet Götürme Birlikleri’nin 6085 sayılı kanun kapsamında Sayıştay denetimine ve 4734 ve 4735 sayılı kanunlara tabi olmamasının en önemli unsur olduğu düşünülmektedir.

8. EKLER**Ek 1: Kamu İdaresi Mali Tabloları****HAKKARİ İL ÖZEL İDARESİ 2015 YILI BİLANÇOSU**

AKTİF		PASİF	
1 DÖNEN VARLIKLAR	324.795.802,88	3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	8.932.443,70
10 HAZİR DEĞERLER	323.452.513,69	32 FAALİYET BORÇLARI	320.109,37
102 BANKA HESABI	323.452.513,69	320 BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	320.109,37
103 VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	0,00	33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR	5.694.725,98
12 FAALİYET ALACAKLARI	31.200,00	330 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	707.873,45
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	0,00	333 EMANETLER HESABI	4.986.852,53
14 DİĞER ALACAKLAR	77.595,13	36 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	2.645.132,95
140 KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	77.595,13	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	2.064.529,23
15 STOKLAR	1.232.494,06	361 ÖDENECEKSOSYALGÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	532.523,37
150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	1.232.494,06	362 FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI	48.077,35
16 ÖN ÖDEMELER	2.000,00	38 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	0,00
160 İŞ AVANS VE KREDİLERİ HESABI	0,00	380 GELECEKAYLARA AİT GELİRLER HESABI	0,00
161 PERSONEL AVANSLARI HESABI	0,00	39 DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR HESABI	272.475,40
165 MAHSUP DÖNEMİNE AKTARILAN AVANS VE KREDİLER HESABI	2.000,00	397 SAYIM FAZLALARI HESABI	272.475,40
2 DURAN VARLIKLAR	230.998.292,60	5 ÖZ KAYNAKLAR	546.861.651,78
24 MALİ DURAN VARLIKLAR	4.338.120,61	50 NET DEĞER	85.679.052,88
240 MALİ KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	4.338.120,61	500 NET DEĞER HESABI	85.679.052,88
241 MALVE HİZMET ÜRETEN KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	0,00	51 DEĞER HAREKETLERİ	0,00
25 MADDİ DURAN VARLIKLAR	226.660.171,99	511 MUHASEBE BİRİMLERİ ARASI İŞLEMLER HESABI	0,00
250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI	5.617.790,32	519 DEĞER HAREKETLERİ SONUÇ HESABI	0,00
251 YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI	14.726.901,54	52 YENİDEN DEĞERLEME FARKLARI	17.101.500,00
252 BİNALAR HESABI	47.757.889,85	522 YENİDEN DEĞERLEME FARKLARI HESABI	17.101.500,00

T.C. Sayıştay Başkanlığı

253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	18.513.089,43	57 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	351.299.665,82
254 TAŞITLAR HESABI	7.570.057,36	570 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	351.299.665,82
255 DEMİRBAŞLAR HESABI	625.187,57	58 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	-75.675.193,04
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-5.790.352,31	580 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)	-75.675.193,04
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	137.639.608,23	59 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	168.456.626,12
29 DİĞER DURAN VARLIKLAR	0,00	590 DÖNEM OLUMLU FAALİYETSONUCU HESABI	177.670.664,57
294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI	0,00	591 DÖNEM OLUMSUZ FAALİYETSONUCU HESABI (-)	-9.214.038,45
AKTİF TOPLAMI	555.794.095,48	PASİF TOPLAMI	555.794.095,48

HAKKARİ İL ÖZEL İDARESİ FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap Kod.1	GİDERİN TÜRÜ	2013		2014		2015	
			TL	Kr	TL	Kr	TL	Kr
630	01	Personel Giderleri	19.764.588	25	21.343.371	20	23.617.868	83
630	02	Sos. Güv. Kurumlarına Devlet Primi Gid.	3.502.362	47	3.422.799	91	3.996.739	49
630	03	Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	10.990.211	37	50.183.486	67	16.827.809	64
630	04	Faiz Giderleri						
630	05	Cari Transferler	30.692.228	48	1.984.773	62	1.427.721	46
630	07	Sermaye Transferleri	749.095	42	590.283	18	823.228	47
630	11	Değer Ve Miktar Değişimleri Giderleri	40.667.216	12	87.606.454	80	1.736.915	31
630	13	Amortisman Giderleri	2.046.485	96	3.684.500	00	0,00	00
630	14	İlk Madde ve Malzeme Giderleri	13.989.530	86	12.541.818	07	10.601.237	60
630	30	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	18.308	88	0,00	00	0,00	
630	99	Diğer Giderler	0,00		4.581.515	47	973.774	02
GİDERLER TOPLAMI (A)			122.420.027	81	185.939.002	92	60.005.294	82
Hesap Kodu	Yardımcı Hesap Kod.1	GELİRİN TÜRÜ	2013		2014		2015	
			TL	Kr	TL	Kr	TL	Kr
600	01	Vergi Gelirleri	65.104	68	105.177	41	26.040	86
600	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	292.441	31	247.914	54	265.147	18
600	04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gel.	231.634.036	68	202.878.994	13	178.960.983	38
600	05	Diğer Gelirler	29.561.699	96	47.164.831	71	58.423.787	97
600	11	Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	166.486	38	0,00	00	0,00	00
GELİRLER TOPLAMI (B)			261.719.769	01	250.396.917	79	237.675.959	39
FAALİYET SONUCU [A-B] (+/-)			139.299.741	20	64.457.914	87	177.670.664	57

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>